

Οικοτροφειακή ζωή και παιδαγωγικές ἀρχές στὰ Ἀνάβρυτα

Τοῦ Εὐάγγελου Σινούρη
Γενικοῦ Δ/ντοῦ Οἰκοτροφείων Π.Σ.Α.

Ἡ Πρότυπος Σχολή Ἀναβρύτων συμπληρώνει ἐφέτος ἱστορία 32 ἐτῶν. Ἰδρύθηκε τό 1949 καί γιά πολλά χρόνια δέχεται μόνο ἄρρενες μαθητές οἰκοτρόφους. Οἱ καρποί τῶν Ἀναβρύτων ὄλα αὐτά τά χρόνια εἶναι πλούσιοι. Ἡ ἐπιτυχία τῶν ἀποφοίτων μας στὰ Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικά Ἰδρύματα εἶναι ἐξαιρετική. Ἡ ἐπαγγελματική σταδιοδρομία τῶν πιά πολλῶν Ἀναβρυτινῶν εἶναι ζηλευτή.

Ὅλα αὐτά μαρτυροῦν τήν ἐκπαίδευση ὑψηλῆς στάθμης τῆς Σχολῆς Ἀναβρύτων καί τό σημαντικό ἔργο πού μπορεῖ νά δώσει ἓνα οἰκοτροφειακό σχολεῖο πού ἐργάζεται μέ ὀρθές ἀρχές καί μεθόδους.

Οἱ ἐγκαταστάσεις τῆς Σχολῆς ἔχουν μιὰ δυναμικότητα 200 οἰκοτρόφων μαθητῶν, ἀλλά ἡ ἔκταση καί ὁ χῶρος τῶν Ἀναβρύτων προσφέρονται γιά πολύ περισσότερους μαθητές.

Ἀπό τό 1977 ἡ Σχολή δέχεται καί ἐξωτερικούς μαθητές καί μαθήτριες. Ἡ διεύρυνση γίνεται γιά τή δημιουργία καλύτερων συνθηκῶν ἐκπαιδευσεως στὰ διδακτήρια καί γιά τήν ἐξυπηρέτηση πιά πολλῶν μαθητῶν.

Ἐσωτερικοί καί ἐξωτερικοί μαθητές καί μαθήτριες εἶναι ἀνάμικτοι σέ κάθε τάξη. Ἐτσι ἡ παρεχόμενη ἐκπαίδευση στὰ διδακτήρια εἶναι ἡ ἴδια γιά ὄλους. Ἡ διαφορά εἶναι στό ὅτι οἱ οἰκοτρόφοι μαθητές μετά τό τέλος τῶν μαθημάτων παραμένουν στό οἰκοτροφεῖο, ὅπου μεταξύ ἄλλων συνεχίζουν τήν ἀγωγή τους.

Στήν Ἑλλάδα ὑπάρχει σχετική ἄγνοια γιά τά οἰκοτροφειακά σχολεῖα καί πολλοί ἔχουν παρεξηγήσει τόν προορισμό αὐτῶν τῶν σχολείων. Στίς γραμμές πού ἀκολουθοῦν γίνεται μιὰ σκιαγράφηση τῆς οἰκοτροφειακῆς ζωῆς τῶν Ἀναβρύτων καί τοῦ εφαρμοζομένου παιδαγωγικοῦ συστήματος. Τά στοιχεῖα πού δίδονται φωτίζουν τό σκοτάδι πού ὑπάρχει ἀπό τήν ἔλλειψη σωστῶν πληροφοριῶν.

Τό σχολεῖο μας ἀπό τότε πού ἰδρύθηκε ἀκολουθεῖ τό παιδαγωγικό σύστημα τοῦ εὐρύτερα γνωστοῦ παιδαγωγοῦ KURT HAHN (Κ.Η.). Ὁ παιδαγωγός αὐτός γεννήθηκε στή Γερμανία καί σπούδασε σέ φημισμένα Πανεπιστήμια τῆς Γερμανίας καί τῆς Μ. Βρεταννίας. Μελέτησε τά σύγχρονα παιδαγωγικά συστήματα, τό ἔργο τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων καί ἀσχολήθηκε ιδιαίτερα μέ τήν Πολιτεία τοῦ Πλάτωνα. Γοητευμένος ἀπό τήν Πλατωνική θεωρία, πιστεύει ὅτι ἡ ἀγωγή τῆς νεολαίας ἀποτελεῖ τόν καλύτερο τρόπο γιά τήν πρόοδο τῆς κοινωνίας. Μέ αὐτή τήν πίστη ἰδρύει ἡ βοηθαί στήν ἴδρυση ἀρκετῶν σχολείων στή Γερμανία καί τή Μ. Βρεταννία. Τό 1949 δίδει τίς ὁδηγίες του γιά τό παιδαγωγικό σύστημα τῶν Ἀναβρύτων. Σήμερα εἶναι πολλά τά σχολεῖα σέ ὄλο τόν κόσμο, πού βαδίζουν στίς παιδαγωγικές γραμμές πού χάραξε ὁ Κ.Η.

Ὁ Κ.Η. ἐπηρεασμένος ἀπό ὀρισμένες ἠθικές καί πνευματικές ἀπο-

κλίσεις τῆς κοινωνίας, ἐπιδιώκει νά καλυτερέψει τήν κατάσταση μέ τή βοήθεια μιᾶς ἐκσυγχρονισμένης ἐκπαίδευσης. Στόχος του εἶναι νά δοκιμάσουν οἱ νέοι τήν εὐχαρίστηση τῆς μάθησης σ' ἓνα ἐλκυστικό περιβάλλον, ὅπου παράλληλα μέ τά μαθήματα θά δραστηριοποιηθοῦν μέ τόν ἀθλητισμό, τήν καλλιτεχνία καί ἄλλες ἐκδηλώσεις, πού ἐκτός τῶν ἄλλων θά τούς βοηθήσουν νά καλλιεργήσουν τήν ἀγάπη πρός τόν πλησίον. Ἐξάλλου ὁ ἀθλητισμός καί ἡ ἀπορρόφηση ἀπό ἐνδιαφέρουσες ἀσχολίες βοηθοῦν τό νέο νά ξεπεράσει εὐκολότερα τή δύσκολη ἡλικία τῆς ἐφηβείας.

Ἄξιοσημείωτο εἶναι ὅτι οἱ γονεῖς καί γενικά οἱ μεγαλύτεροι συχνά ὑπερπροστατεύουν τά παιδιά καί δέν τά ἀφήνουν νά ἀναπτύξουν φυσιολογικά τίς ἱκανότητές τους. Μιά καλή ἀντιμετώπιση αὐτῆς τῆς ἀδυναμίας εἶναι διάφοροι τρόποι καί τεχνάσματα, πού καλλιεργοῦν τήν πρωτοβουλία καί ἐδραιώνουν τήν αὐτοπεποίθηση. Στήν ἐφαρμογή αὐτῶν τῶν τεχνασμάτων προϋπόθεση εἶναι ὁ ἀμοιβαῖος σεβασμός μεταξύ μαθητοῦ καί καθηγητοῦ—παιδαγωγοῦ, ὡς καί ἡ ἀποδοχή σαφῶν ὁρίων ἐλευθερίας. Οἱ ἐλευθερίες τοῦ νέου ἀνθρώπου δέν πρέπει νά εἶναι ἀπεριόριστες ἀλλά καθορισμένες. Αὐτό ἐναρμονίζεται μέ τήν ἄποψη τοῦ Κ.Η. ὅτι ὁ μαθητής ἐκτός ἀπό τήν ἐθελοντική δραστηριοποίηση χρειάζεται καί κάποιά ὠθηση, πού μπορεῖ νά κλιμακώνεται κατά περίπτωση ἀπό τό ἀπλό κέντρισμα μέχρι ἓνα εἶδος ἐξαναγκασμοῦ.

Ἄθλητισμός βοηθάει πολύ τούς νέους, ἐπειδή ἡ ἀπόκτηση φυσικῆς ἐπιδεξιότητας ἰσχύος καί ἀντοχῆς ἐνισχύει τό αἶσθημα τῆς τιμῆς καί τοῦ ἱποτισμοῦ.

Τά ὁμαδικά παιχνίδια ἔχουν κεφαλαιώδη σημασία, γιατί συμβάλλουν στήν ἐκλογή τοῦ καλοῦ συντρόφου καί προάγουν τή συνεργασία. Οἱ ἐκδρομές προσφέρουν τήν εὐκαιρία στά παιδιά νά δοκιμάσουν τούς ἑαυτούς τους, εἴτε αὐτές γίνονται στά βουνά σάν ὄρειβασία, εἴτε στή θάλασσα, εἴτε σέ μία μακρινή περιοχή. Στίς ἐκδρομές αὐτές τά παιδιά μαθαίνουν νά ἀντιδροῦν ὅταν συναντοῦν δυσκολίες ἢ τούς παρουσιαστεῖ ἡ ἀνάγκη νά βοηθήσουν κάποιον.

Ἄνός πού διακινδυνεύει γιά χάρη τοῦ πλησίον του, ἀποκτᾷ μιᾶ ἐξ ὀλοκλήρου καινούρια στάση γιά τή ζωή.

Ἄνάμεσα στίς ἀντιξοότητες τῆς φύσης τό παιδί αἰσθάνεται ἀπομονωμένο καί ἀσήμαντο, πράγμα πού τοῦ δημιουργεῖ τήν ἰδέα γιά ἀμοιβαία βοήθεια καί ἀλληλοεξάρτηση.

Ἡ παροχή βοήθειας σέ γείτονες πού εἶναι σέ ἀνάγκη λόγω κάποιας θεομηνίας, δημιουργεῖ ὠραῖα συναισθήματα στά παιδιά. Οἱ ἐμπειρίες αὐτές ξυπνοῦν τούς νέους ἀνθρώπους ἀπό τή μακαριότητα καί τούς διδάσκουν τή συμπαράσταση πρός τόν πλησίον.

Πολλοί εἶναι οἱ κοινωνικοί τομεῖς στούς ὁποίους μποροῦν νά προσφέρουν τά παιδιά: Νοσοκομεῖα, ἄσυλα, ἀνάπηροι, ἀναξιοπαθεῖς οἰκογένειες κ.λ.π. Τό εἶδος αὐτό τῆς προσφορᾶς ἔχει μεγάλη σπουδαιότητα καί πρέπει σ' αὐτό νά κατευθύνονται οἱ μαθητές, πού τά σχολεῖα τους ἐξ αἰτίας ἰδιαίτερων συνθηκῶν δέν ἔχουν δυνατότητες γιά ὄρειβασίες, ναυταθλητισμό

καί άλλες παρόμοιες έκδηλώσεις.

Οί κοινωνικές δραστηριότητες μαζί μέ τίς καλλιτεχνικές έκδηλώσεις έχουν σημαντική μορφωτική αξία. Άσκοϋν τήν ίκανότητα, καλλιεργοϋν τήν μεθοδική κρίση καί δίδουν εϋκαιρίες στό παιδί γιά πρωτοβουλία καί έφευρετικότητα. Σπρώχνουν τό νέο γιά δραστηριοποίηση, ανεξαρτοποίηση καί απόκτηση ύπευθυνότητας.

Ή νεανική πείρα πού αποκτάει ό μαθητής, τοϋ δημιουργεί έκπλήξεις καί άπορίες πού τόν παρακινοϋν νά έρευνάει γιά νέους όρίζοντες. Ή πείρα μόνη της άποκαλύπτει τά βαθύτερα στρώματα τής ανθρώπινης προσωπικότητας, πού στήν καθημερινή ζωή συνήθως σκεπάζονται από τούς συμβατισμούς τοϋ πολιτισμοϋ. Μέ τή μόρφωση ή ψυχή μαλακώνει καί αναπλάθεται στήν όμορφιά τής « Ίδέας τοϋ Άνθρώπου» πού διδάσκει ό Πλάτωνας.

Μέ τόν τρόπο τοϋ παραδείγματος, τήν έπιτυχία γιά δημιουργία συναγωνισμοϋ, τίς εϋκαιρίες γιά προσφορά, τήν αντιμετώπιση δυσκολιών κ.λ.π. ό νέος έρχεται σέ καινούριες σχέσεις μέ τίς βασικές δυνάμεις τής ζωής καί οδηγείται πίσω στή φύση, στόν πλησίον του καί στόν έαυτό του.

Ή διάλογος είναι ή πιό άποτελεσματική εκπαιδευτική μέθοδος, πού δημιουργεί στό νέο συνειδητή εμπιστοσύνη γιά τόν έαυτό του, τό φίλο του καί τήν κοινωνία. Ή εμπιστοσύνη αϋτή άποδεσμεύει ανύποπτες δυνάμεις στό παιδί, γιά νά αρχίσει καινούριες προσπάθειες.

Ή σωστή άγωγή διδάσκει τόν νέο νά άφοσιώνεται στό καλό καί τό δίκαιο καί νά θεωρεί τήν επαγγελματική του κατάρτιση σάν ένα μέρος τών προσπαθειών του. Σημασία έχει τό γενικό καλό τής κοινωνίας καί γιά χάρη του περιορίζονται τά συμφέροντα, οί επιθυμίες καί οί επιδιώξεις πού έχουν άτομικό καί προσωπικό χαρακτήρα.

Ή άγωγή σέ ένα δημοκρατικό περιβάλλον άπαιτεί τή ζωηρή παρουσία ήθικων αρχών. Γι' αϋτό ακριβώς είναι επιθυμητή ή έκπλήρωση επιδιώξεων όπως οί πιό κάτω:

— Ίκανότητα γιά τήν πραγματοποίηση αϋτοϋ πού έχει αναγνωρισθεί γιά σωστό, αδιάφορα από δυσκολίες, κινδύνους, σκεπτικισμό, άνία, ειρωνεία τών άλλων καί συγκινήσεις τής στιγμής.

— Θάρρος πού αναπτύσσεται σέ ίκανότητα γιά ξεπέρασμα τοϋ φόβου. Αϋτό τό θάρρος είναι έξαίρετο στή διακινδύνευση τών πάντων γιά χάρη τοϋ πλησίον.

Τό εκπαιδευτικό σύστημα τοϋ Κ.Η. έχει ως τελικό σκοπό τήν άποτροπή τοϋ πολέμου μέ τήν ανάπτυξη όλων τών ενεργειών πού συμβάλλουν στή διατήρηση τής ειρήνης. Ή επιδιώκει τόν σεβασμό γιά τή ζωή, τήν άγάπη γιά τόν πλησίον καί τήν έξασφάλιση φυσικής καί ψυχικής εϋημερίας.

Ή Κ.Η. ύποστηρίζει μέ πάθος τήν προσφορά, επειδή ή προσφορά κατακτά τή νεανική ψυχή, τή μαλακώνει καί διοχετεύει τά επιθετικά καί πολεμικά ένστικτα σέ ειρηνικά κανάλια.

Τό παιδαγωγικό σύστημα τοϋ Κ.Η. προσφέρεται καλύτερα γιά οίκοτροφειακά σχολεία ή σχολεία πού έχουν οίκοτρόφους καί ήμισύσσιτους

μαθητές. Σέ αυτά τά σχολεία δημιουργοῦνται συνθήκες καί πιά πολλές εὐκαιρίες γιά τήν ἀγωγή τῶν παιδιῶν.

Ἰδιαίτερα ἐπιδιώκεται ἡ δημιουργία μιᾶς μαθητικῆς κοινότητας μέ ἀρχές καί ἰδανικά, μιᾶς κοινωνίας ὑψηλῆς στάθμης πού θά βοηθήσει τό μαθητή νά ἐφοδιασθεῖ μέ τά προσόντα ἐκεῖνα πού χρειάζονται γιά τόν αὐριανό «τέλειο πολίτη».

Στή μαθητική κοινότητα ἐπιδιώκεται ἡ ἀτμόσφαιρα ἐκεῖνη, πού θά ἐπιτρέψει στό μαθητή νά σφυρηλατήσῃ χαρακτήρα καί νά γίνῃ ὑπόδειγμα καί στήριγμα τῆς κοινωνίας στήν ὁποία θά ζήσει, ὅταν θά ἀφήσῃ τά μαθητικά θρανία.

Ὁ Κ.Η. θέτει συγκεκριμένους σκοπούς καί υἱοθετεῖ ἠθικές ἀρχές. Οἱ σκοποὶ καί οἱ ἀρχές δέν ἀλλάζουν καί ἀποτελοῦν τή σπονδυλική στήλη τοῦ παιδαγωγικοῦ συστήματος. Γιά τήν ὑλοποίηση τῶν σκοπῶν καί τῶν ἀρχῶν, τό κάθε σχολεῖο ἀκολουθεῖ τρόπους καί μεθόδους πού ἐπηρεάζονται καί μορφοποιοῦνται ἀπό τό τοπικό κλίμα, τά ἥθη καί τά ἔθιμα τῆς περιοχῆς, τίς ἐθνικές παραδόσεις, τήν ἐδαφική μορφολογία, τίς οἰκονομικές δυνατότητες καί πολλούς ἄλλους παράγοντες.

Μέ τήν ἐφαρμογή τοῦ παιδαγωγικοῦ συστήματος τοῦ Κ.Η. ὁ μαθητής ζεῖ στά πλαίσια τῆς μαθητικῆς κοινότητας καί ἔχει εὐκαιρίες νά ἀναπτύξῃ τίς προσωπικές του ἱκανότητες καί νά καλλιεργήσῃ τό ὁμαδικό πνεῦμα. Στίς προσπάθειες αὐτές ὁ μαθητής μαθαίνει νά ἀποκτᾷ ἀγαθά γιά τόν ἑαυτό του, νά ἱκανοποιεῖ τίς ἀνάγκες του καί νά ἐξασφαλίζει τά ἐνδιαφέροντά του. Παράλληλα ὁμας ὁ μαθητής προσφέρει στό συμμαθητή του, βοηθᾷ τόν πλησίον του καί νοιώθει μεγάλη χαρά ἀπό τή συμπαράσταση καί τήν προσφορά πρὸς τοὺς ἄλλους.

Ἡ ἀπόκτηση ἑνὸς ἀγαθοῦ δίνει ἱκανοποίηση στό ἄτομο, ἀλλά τό ἄτομο αἰσθάνεται πιά μεγάλη ἱκανοποίηση, ὅταν προσφέρει γιά κάποιο ἄλλο πρόσωπο, γιά κάποιο ἰδανικό, γιά κάποιο σκοπό πού ἐξυπηρετεῖ τοὺς πολλούς. Αὐτόματα ὁ κάθε μαθητής ἀντιλαμβάνεται ὅτι θά πρέπει νά ἔχει μέτρο καί περιορίζει ἕνα μέρος ἀπό τίς ἐλευθερίες του καί τίς προσωπικές του ἀνάγκες γιά χάρη τῆς ὁμάδας. Ἀναγνωρίζει ὅτι ἀπαιτεῖται τάξη στή μαθητική κοινότητα καί ἕνα ὄργανο ἢ πρόσωπο πού θά φροντίζει γιά τήν καλή λειτουργία καί τήν ὁμαλότητα στή μαθητική κοινότητα. Προσδευτικά τό παιδί ἀσκεῖται καί ἐκτιμᾷ τήν ἀναγκαιότητα τῆς συνεργασίας καί τῆς πειθαρχίας τόσο στά πλαίσια τῆς μαθητικῆς κοινότητας ὅσο καί εὐρύτερα.

Παρ' ὅλες τίς ἀλλαγές τά Ἀνάβρυτα πάντοτε προσπαθοῦν καί ἐπιδιώκουν νά μάθουν τό μαθητή ὄχι μόνο νά παίρνῃ ἀλλά καί νά δίνει.

Ὁ ἀθλητισμός ἐδῶ καλλιεργεῖται σέ μεγάλη ἔκταση. Ὁ πευκόφυτος χῶρος καί οἱ ἱκανοποιητικές ἀθλητικές ἐγκαταστάσεις δημιουργοῦν ζηλευτές συνθήκες γιά ἀθλοπαιδιές καί κάθε ἀθλητική δραστηριότητα. Οἱ ἀθλητικοὶ ἀγῶνες τῶν οἰκοτρόφων καλλιεργοῦν τό συναγωνισμό καί ἀποτελοῦν γιά τοὺς μαθητές ξεχωριστά γεγονότα.

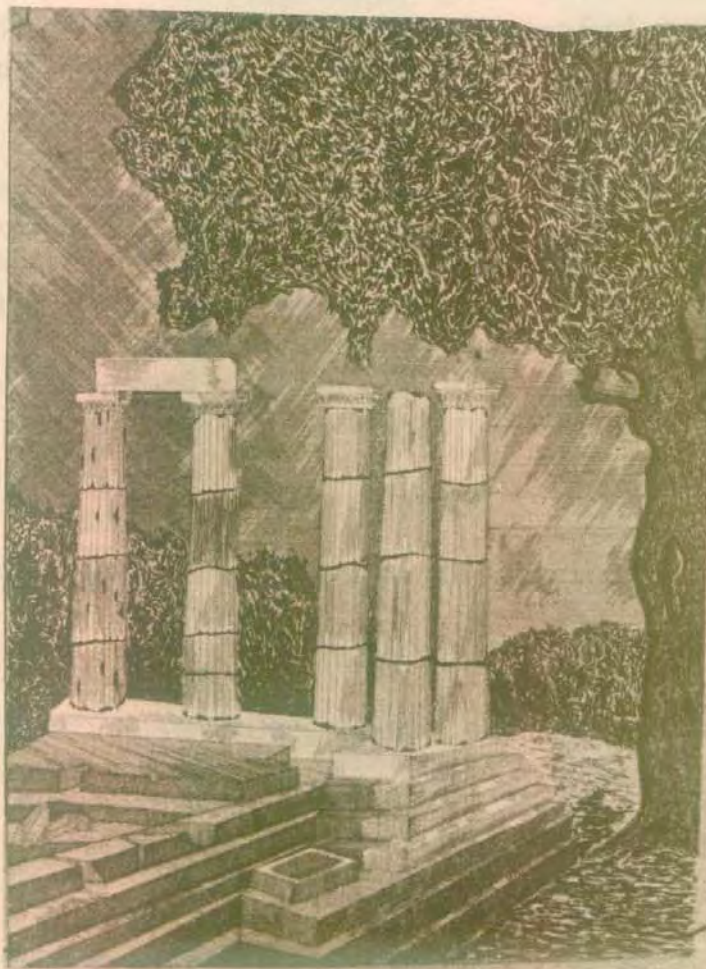
Οἱ καλλιτεχνικές ἐκδηλώσεις εἶναι ἀπό τίς βασικές ἐπιδιώξεις τοῦ Σχο-

λείου. Τά θεατρικά ἔργα πού κάθε χρόνο παίζουν τά παιδιά στό ὑπαίθριο ἀμφιθέατρο τῶν Ἐναβρύτων ἔχουν δημιουργήσει παράδοση.

Προσπάθεια ὄλων, μικρῶν καί μεγάλων, διδασκόντων καί διδασκομένων, εἶναι ἡ καλλιέργεια ὄλων τῶν τομέων τοῦ παιδαγωγικοῦ μας συστήματος. Στόχος ἡ ἀρμονική ψυχοσωματική καί πνευματική ἀνάπτυξη τοῦ κάθε μαθητῆ, γιά νά εἶναι σέ θέση νά προσφέρει σήμερα στή μαθητική κοινότητα καί αὔριο στήν κοινωνία πού θά ζήσει, ὅ,τι καλύτερο μπορεῖ.

Βιβλιογραφία

1. Περιοδικό «ΑΝΑΒΡΥΤΑ»
2. KURT HAHN τοῦ H. ROHRS
3. GORDONSTOUN τοῦ H. BRERETON

Πλευράκη Μαρία τάξη Β3 γυμνασίου τῆς Προτύπου
Σχολῆς Ἐναβρύτων
Θέμα: « Ἐρχαῖος ναός τῆς Σαμοθράκης»